

DE TIENDE HOOFDSTUK.

DE LIST.

't Was voorwaar geen kinderspel het kasteel van Lampernisse te veroveren. Het slot met zijn breede grachten, zijn dikke muren en kloeke torens kon aan een geoefend leger weerstand bieden. En nu stond er slechts een bende boeren voor, boeren, gewapend met boog en pijl, zwaard, spade of dorschvlegel, maar die niet over katten en stormrammen of andere belegeringswerktuigen beschikten. Elke aanval werd met klank afgeslagen en bijna dagelijks kwam de heer van Lampernisse zijn vijanden om hun onmacht bespotten.

Op een avond verscheen een oude vrouw in het kamp der kerelen.

— Wilt gij ons helpen? vroeg een jongeling lachend. Welk is uw wapen, de haspel van uw spinnewiel?

— Zwijg, Fred, fluisterde een makker, 't is Reinielde, de moeder van Willem, Zannekins knecht.

— O! dat wist ik niet, 't spijt me, dat ik die woorden sprak.

— Spot nooit met grijze haren, baardelooze knaap, zei de vrouw. Breng mij liever bij uw hoofdman!

— Bij Claes Zannekin?

— Hij is uw aanvoerder toch! Ja, naar Zannekin en ge zult zien, of een zwakke weduwe, die reeds met een voet in 't graf staat, nog iets vermag?

Zannekin en Jacob Peyt zaten in een ruime tent, want,

al was de eerste in de nabijheid zijner hoeve, toch wilde hij met zijn mannen de guurheid van het weder deelen.

— Reinielde! riep de landman, toen hij Willems moeder bemerkte... Waarlijk ik heb deernis met u. Niemand weet nieuws van uw zoon.

— Ik heb reeds alle hoop, mijn Willem nog te aanschouwen, opgegeven, hernam de vrouw. Niet om mijn arm kind ben ik herwaarts gekomen. Ik wil u 't kasteel van Lampernisse overleveren. Ha! ik ken den roover wel! Ginder achter die dikke muren zit de moordenaar van mijn braven jongen! 't Is mijn harte, 't moederharte, dat me zulks verzekert. Ik haat den ridder, ik haat het kasteel. De gewelddenaar moet sterven in de puinen van zijn burcht!

Jacob Peyt wees met den vinger naar zijn hoofd, als wilde hij uitdrukken: Ze is zinneloos.

Maar Reinielde had dien snellen wenk bemerkt en driftig kreet ze:

— Neen, man, ik ben niet van mijn verstand beroofd. Ik zal mijn woord houden en u 't kasteel overgeven. Zannekin, 'k bezweer u, voldoe aan mijn verlangen!

— En wat wenscht gij dan?

— Breng mij naar uw paardenstal. Ik herhaal het u, mijn zinnen zijn goed... als gij uw volk lief hebt, als ge waarlijk een vrije kerel zijt, breng me dan naar uw paardenstal!

Claes stond op en willigde 't zonderling verzoek in. Een half uur later bevond hij zich met Willems moeder in den stal.

— Zet dat witte paard afzonderlijk, hernam de vrouw. Drie dagen lang mag het noch eten, noch drinken. Neen, Zannekin, schud uw hoofd niet, twijfel evenmin aan mijn zinnen. 'k Zweer u, dat 't kasteel vallen zal en vallen moet, als ge doet wat ik gebied.

— Welnu, 't zij zoo, zei de boer, ofschoon uw plan mij onbegrijpelijk is.

— En mag ik die drie dagen bij het dier doorbrengen? vroeg Reinielde.

Zet dat witte paard afzonderlijk (blz. 88).

— Ga dan liever in huis! Een stal is maar een slechte verblijfplaats voor u.

— Neen, ik wil bij het paard blijven; 'k heb meer op een bossel stroo dan op een bed geslapen, en 't vasten is me waarlijk niet vreemd.

En of de landman ook aanhield, dat ze in zijn woning zou vertoeven, de vrouw was niet te bewegen het witte ros te verlaten.

Zoo verliepen drie dagen. Op den morgen van den vierden dag deed Reinielde het paard een streng om den hals en geleidde het zelf naar het kamp.

— Let nu op of ik te veel beloofd heb! riep ze Zannekin toe. Ha! heer van Lampernisse, thans is uw rijk uit. Ik zelf zal u rekenschap eischen over uw misdaad, want dat ge weet, wat er met mijn Willem gebeurd is, zulks durf ik met vreeselijke eeden bezweren. Mijn harte misleidt mij niet!

Reinielde voerde het dier rond het kasteel. Herhaaldelijk wilde het dorstige beest naar de vest springen om te drinken. De vrouw riep eenige mannen, om het paard te bedwingen.

— Het moet in de richting der duinen! zij ze op gejaagden toon.

— Maar laat het eerst zijn dorst lesschen! ried een der helpers.

— Neen, neen... leidt het in de richting der duinen, verstaat ge me niet!

Weldra begon het paard droef hinnikend met de voorpooten in den grond te krabben. Reinielde's oogen schitterden. Een glans lag over haar gelaat. 't Lukt, ja, ik wist wel, dat het lukken zou! juichte ze. En de gebalde vuist in de richting van het slot verheffende, kreesch ze: Ha! ellending, 't is gedaan met uw macht! De kerels eischen uw leven en ge zult aan onze wrake niet ontsnappen. Tot de jongelingen vervolgde ze: Haalt spaden... laat het dier nu maar gaan, het heeft zijn plicht volbracht.

't Paard rende naar een sloot en dronk gretig van het water.

Zannekin snelde met eenige mannen toe.

— Delft in den bodem, delft haastig! schreeuwde Reiniede.

— Doet alles, wat ze zegt, fluisterde de aanvoerder.

De spaden gingen vlug op en neer. Weldra stuitten ze op iets hards, dat een buis bleek te zijn.

— Nu is het slot aan u, hernam de vrouw. Begrijpt gethans mijn plan, Zannekin? Nog niet? Die buizen voeren uit de duinen 't water naar het slot. Verniel de leiding en de ridder moet van dorst sterven of zich overgeven!

Een oogenblik stond de boer als verstomd.

— Dank, Reiniede, voor uw hulpe, riep hij dan verheugd. Ha! we zullen ze op 't slot van water berooven. Hoe zijt ge toch op die gedachte gekomen?

— Een gebuur, die vroeger op 't kasteel diende, heeft mij eens verteld, dat de heer van Lampernisse op vernuftige wijze water uit de duinen trok, omdat de wellen allen brak zijn. Maar niemand kende 't geheim. Ik zon op een middel om het te weten te komen en dacht aan de slimheid van het paard, dat drank zoekt, als het dorstig is. Uw dier rook het water en krabbelde daarom met zijn pooten in den grond.

Zannekin liet nu de buizen opbreken. De belegerden zouden gebrek aan water hebben.

Weer bleven de kerelen geduldig wachten. Twee dagen later verzocht de ridder om een onderhoud.

— Zal hij nu nog spotten? mompelde Peyt tot Zannekin. Maar Claes, niet toegeven!

— Neen, we nemen geen voorwaarden aan, maar met eens even te luisteren, wat hij ons te vertellen heeft, hebben we niets verloren.

Beschermd door zijn houten schild, want het woord van een edelman was niet altijd te vertrouwen, begaf de aanvoerder zich tot bij de vesten. Weldra verscheen de heer van

Lampernisse op den muur. Een wapenknecht vergezelde hem.

— Gij hebt mij van water beroofd, riep de ridder.

— Gij berooft ons wel van onze mannen en vrouwen, antwoordde Zannekin.

— Hoor eens, 'k ga korte wetten maken! snauwde de edelman. Hij gaf een wenk aan zijn dienaar. Deze verwijderde zich, maar keerde weldra terug met een gevangene.

— Kent gij dezen? vroeg de heer van Lampernisse spottend.

— 't Is Willem! ging het van mond tot mond.

— Mijn zoon, mijn zoon! gilde Reinielde, naar de gracht ijlende. Willem! kermde ze, de handen smeekend opheffend.

— Moeder, vraag dezen ellendeling geen genade, smeek hem niet om mijn leven, verneder u niet voor den roover! riep de jongeling.

— Als mijn waterleiding heden niet hersteld is, dan hangt uw vriend morgen aan den hoogsten toren! dreigde de ridder.

— Baas Zannekin, houd u kloek! hernam Willem. Herstelt gij de buizen, dan moet ik toch sterven, want deze bunsing laat zijn prooi niet los. Wat vroeger of later dood, dat blijft gelijk! Zorg dus maar, dat ge spoedig dit rooversnest omver haalt en stoor u niet aan mij!

De edelman tierde van woede. Hij had gemeend een sterk wapen te bezitten, maar zie, zijn slachtoffer zelf ontam het hem.

— Willem, sterf dan moedig! kreet Reinielde, en gij beul, ontvang de vermaledijding van een moeder! Daar stond ze met uitgestreken arm; heur oogen gloeiden als vuur, heur gelaat was verwrongen, de grijze haarvlechten fladderden in den wind. De ridder deinsde onwillekeurig een stap achterwaarts. Ook zijn dienaar staarde bevreesd naar de vrouw, die hij voor een waarzegster hield. Willem maakte van de verrassing zijner vijanden gebruik. Wel waren zijn

handen geboeid, maar hij had 't vrij gebruik zijner voeten. Met een hevigen schok wierp hij zijn bewaker van zich en sprong dan snel in de diepte. Het water der gracht spatte geweldig op. De drenkeling kwam boven, tien, twintig handen waren reeds uitgestrekt, om hem te helpen en een oogenblik later vielen moeder en zoon in elkanders armen. 't Regende nu pijlen uit 't kasteel, doch de kerelen stelden zich onmiddellijk in veiligheid.

— Wacht, wacht! tierde de ridder. Ik heb het laatste woord nog niet gesproken! Hij stiet een helschen lach uit en verdween door een torendeur. Weldra kwam hij weer. Eenige trawanten volgden hem met een lichaam.

— Clara! riep Peyt. Clara, mijn verloofde... Hij kon de gevangene wel niet onderscheiden, maar vermoedde de vreeselijke waarheid. De krijgsknechten wierpen hun last van den muur af. Peyt snelde toe.

— Ze is dood! zei hij op doffen toon. Een pijl kwetste zijn arm... de ongelukkige lette er niet op. Mijn Clara, mompelde hij stil, het lijk opnemend en wegdragend.

Een kreet van razernij voer door het keerlenkamp. Zannekin was diep ontroerd en wilde zijn vriend steunen.

— Neen, Claes, vertroost me niet, zei Peyt op onnatuurlijken toon. Brandend stonden zijn oogen in de kassen. Mag ik mijn bruid naar uw hoeve dragen? vervolgde hij.

Ge ziet, ze werd vermoord... kijk maar, een vreeselijke wonde in de borst... Och, neen, Claes, spreek geen opbeurende woorden, ik ben immers kalm, waarlijk ik ben uiterst kalm. Peyt bracht het lijk zijner verloofde in Zannekins woning. Nu heb ik tenminste zekerheid, sprak hij. Ge weet, Clara ging naar de Duinenabdij om kruiden voor haar broerke, sedert zagen we haar niet meer terug. Nu weten we alles.

— 't Is verschrikkelijk! zei een man, die mede binnen gegaan was.

Peyt keerde zich om en bemerkte Ko, den spion.

— Ko, ik wil niet vertroost worden, verzekerde hij nogmaals. Ben ik niet rustig, vindt ge iets vreemds in mijn houding, in mijn gedrag ! Kom, nu keeren we naar 't kamp terug. De lieden van 't kasteel mogen ons niet ontsnappen en, daar ze zonder water zijn, moeten ze zich dra overgeven.

De avond daalde. Rond het slot vlamden groote vuren. Heel in de verte was de hemel rood gekleurd.

— Ginder staan ook burchten in brand, mompelde Peyt. De kerelen zijn nu overal aan het werk.

— 't Is de richting van Ieperen, meende Zannekin.

— O, we zijn reeds gewoon aan zulk een schouwspel, Claes ! Hoe meer vuren, hoe liever ! Weet ge wat ik wenschte ! Dat alle ridders vereenigd waren in één heer en dat ik dezen den nek mocht omwringen !

En Peyts oogen fonkelden, toen hij dat vreeselijk woord sprak.

Willem had ook zijn wapen gegrepen. Hij zat bij Zannekin en vertelde zijn lotgevallen. Toen hij dien morgen zijn moeder wilde bezoeken, werd hij bij 't kasteel door wapenknechten gegrepen en naar binnen gesleurd. De heer van Lampernisse had hem in een kelderhol laten opsluiten en eenigen zijner mannen geboden, dagelijks dien « brutalen kerel » te geeselen. Peyt luisterde naar de verhalen dier adellijke wreedheid, doch mengde zich niet meer in 't gesprek. 't Hoofd in de handen leunend, zat hij daar wezenloos bij 't laaiende vuur... Traag kroop de nacht voorbij. Eindelijk begon het te schemeren.

Plotseling weerklonk hoorngeschal. Gansch het kamp geraakte in beroering. Een knaap, in lompen gehuld, 't gelaat onkennelijk door slijk, snelde toe.

— Kerelen, de heer van Lampernisse vlucht met de zijnen naar de Duinenabdij ! riep hij gejaagd. Volgt mij !

— Bij mijn ziel, dat is Sinco ! kreet Zannekin. Sinco, zijt gij het waarlijk ?

— Ja baas, maar talm niet, anders ontsnappen de vijanden.

't Werd nu een algemeene vervolging.

Wild renden mannen en jongelingen over 't land.

— Daar zijn ze ! schreeuwde Sinco...

De krijgsknechten hadden de wijk genomen (blz. 95).

De kerelen onderscheidden eenige gedaanten en herkennen weldra den heer van Lampernisse met zijn gezin en eenige dienaren. De krijgsknechten hadden de wijk genomen.

De krijgsknechten hadden de wijk genomen (blz. 95).

De ridder zag doodsbleek. Zijn gade hield den arm om zijn hals geslagen. Een jonkvrouw stond snikkend bij haar ouders.

— Laat hem voor mij! riep Peyt, ik heb het meeste recht, dien ellendeling te dooden.

— Genade! smeekte de edelman. Bepaal een hoogen losprijs en ge zult dien krijgen. 'k Heb rijke vrienden.

— Zwijg, wild beest! gilde Peyt. Vervloekt zij uw geld, want juist door uw goud meent ge ons als ondiere te mogen beschouwen! Kan ik met geld mijn verloofde uit den dood wekken! Meent ge dat wij roovers zijn, die om schatten vechten? Ik eisch rekenschap van uw daden, moordenaar!

— Spaar hem! jammerde de edelvrouwe. Spaar mijn gemaal!

— Hebt ge ook om 't leven van mijn bruid gesmeekt, toen die beul zijn zwaard in haar harte plantte? vroeg Peyt wild.

Ik spaar geen enkelen ridder, ik heb een vreeselijken eed gezworen, alles wat adellijk en tegen Vlaanderen is, om te brengen. Heer van Lampernisse, 't is niet noodig dat gij uw zwarte ziele aan de heiligen toebeveelt, sterf dus onmiddellijk!

Een schermsax rees en daalde... en drie lijken vielen op het bedauwde gras.

Juist verrees statig de zonne, maar onmiddellijk verborg ze zich achter een wolk, als wilde ze geen getuige zijn van de wreedheid der menschen, die eigenlijk broederen waren...

Een half uur later verteerden de vlammen het fiere slot van Lampernisse.

Sinco was door vele nieuwsgierigen omringd. De koe-knape vertelde, hoe hij door iemand, dien hij later noemen zou, in een kuil was geworpen. «Ik dacht niet meer aan redding, zei de jongen, en toch kon ik niet besluiten mij neer te leggen om te sterven. Een geheimzinnige macht hield mij staande.»

— De zucht tot 't leven, onderbrak Zannekin.

— Al die dagen en nachten bracht ik wakende door... ik heb mij gevoed met rattenvleesch. Hoe ik er niet krankzinnig geworden ben, begrijp ik nog niet. De kuil stond in gemeenschap met een lange gang, maar nergens kon ik een uitweg bespeuren. Dezen morgen vernam ik gerucht. Ik begon te beven van hope... Er waren nog mensen in de gang... 'k bevond me er niet meer alleen. 'k Had willen juichen, maar bezat gelukkig nog de tegenwoordigheid van geest om te bedenken, dat die lieden vijanden konden zijn. Ik sloop in de richting vanwaar 't geluid kwam... De stemmen verdoofden en 'k vreesde reeds, dat ik gedroomd had, toen ik eensklaps een nieuwe gang bemerkte. Zeker hadden de lieden een geheime deur geopend. Vlug volgde ik dien weg... en eindelijk viel ik weenend van vreugde op mijn knieën... 'k was gered... 'k was buiten in de vrije lucht. Doch toen werd ik gewaar, wie eigenlijk mijn onvrijwillige redders waren: de heer van Lampernisse en zijn volgelingen. Er ging mij een licht op, 'k begreep alles en kwam u waar-schuwen.

Met levendige belangstelling werd er naar dit verhaal geluisterd. Wij zouden Sinco menschlievender willen zien. Maar vergeten we den geest van den tijd niet. De adel had het volk tot het uiterste getergd en zelf 't voorbeeld gegeven van wreedheid. En 't volk wilde zich beschermen en zag daartoe maar één middel: zijn vijand, de edelen, verpletteren!

Ieder wilde nu weten, wie Sinco in den kuil geworpen had.

— Komt mee, 'k zal hem u toonen, zei de knaap. Hij leidde de bende naar Ko's hut.

De verrader was in zijn armzalige woning. Hij knoopte eenige dingen bijeen en wilde ongetwijfeld vluchten. Sinco stak de deur open.

— Goeden morgen, Ko, riep hij spottend. Wel geslapen? Ja, men rust beter op een bed dan in een modderkuil.

De spion sprong verschrikt op. Met strakke oogen keek hij den jongen aan.

— Een geest... een geest ! stotterde hij.

— Houdt ge me voor een geest, neen, ik ben een mensch van vleesch en bloed... ik ben de levende, gezonde Sinco. Zannekins koewachter ! Waarom beeft ge zoo ? Vreest ge spoken ?

— Sinco... Sinco, o, geest, sar mij niet ! Ik zal zielemissen voor u laten lezen.

— Dank u ! hernam de jongen. Ik hoop dat ik vooreerst nog zielemissen kan ontberen. Maar gij gemeene, ellendige schurk, gij zult ze noodig hebben en veel ook, want om uw schavuitenziel wit te wasschen, dat is een onbegonnen werk. En tot de kerelen, die stil buiten gebleven waren, vervolgde hij : Hier is de verrader, de valschaard... Ko, die zich onzen vriend veinsde.

De spion viel sidderend op zijn knieën... weinigen tijd later lag zijn vreeselijk verminkt lijk in het duin als een prooi voor de roofvogels.

— Ons doel is nu bereikt, zei een boer. De heer van Lampernisse kan ons niet meer schaden...

— Mijn doel is nog niet bereikt, sprak Peyt, die deze woorden hoorde. Ik heb gezworen niet te rusten zoolang nog een ridder, vijand van ons volk, in Vlaanderen leeft !

* * *

De heer van Aspremont zond zijn krijgsbenden naar Veurne-Ambacht. Zannekin werd vogelvrij verklaard.

— Ik ga naar Brugge, besloot de hoofdman der kerelen. Nu is het tijd om een nieuw verbond te sluiten tusschen alle lotgenooten van Vlaanderen. Wij moeten ons vereenigen tot een machtig leger. Vrij of dood !

Na de begrafenis van Clara trok Jacob Peyt naar zijn geboortestad Winoksbergen. Hij verkreeg er een grooten aanhang. Met zijn benden zwierf deze geweldige kerel-

hoofdman moordend en plunderend door Vlaanderen. Wie een adellijken naam droeg, mocht op geen genade meer hopen. Peyt was getrouw aan zijn vreeselijken eed. «Als een vervloeking ligt de adeldom op Vlaanderen, verkondigde hij overal. Dood aan de heeren, weg met hun kasteelen!» Hij vroeg niet meer naar rust, dacht nimmer nog aan levensgeluk. Eén gevoel slechts beheerschte hem: wraak jegens de ridders. Maar 't was de adel, die dezen man tot zulke razernij gebracht had. Ook Peyt had zich een blijde toekomst gedroomd met zijn geliefde Clara aan zijn zijde; als vrij landbouwer had hij gehoopt zijn hoeve te besturen, rustig en tevreden te leven. Maar een kerel als hij kon geen ketenen dragen. En boven de slavernij verkoos hij den dood.

NIKOLAAS ZANNEKE

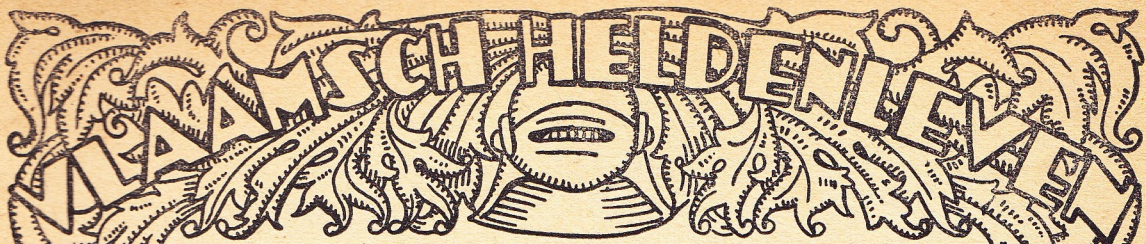

A. HANS

L. OPDEBEEK

UITGEVER

ANTWERPEN

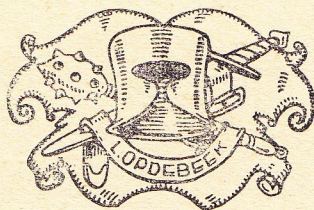
A. HANS

NIKOLAAS ZANNEKIN

PENTEEKENINGEN VAN EMIEL WALRAVENS.

KLEUROMSLAG VAN JAN WATERSHOOT.

DERDE UITGAVE

1941

*L. Lopdebeck
uitgever
Antwerpen*

INHOUD.

	Blz.
I. Het feestmaal der ridders	5
II. Het ongeluk	16
III. Op de hoeve	25
IV. De begrafenis	33
V. Op 't kerkhof	36
VI. De vlucht	41
VII. Naar Brugge	51
VIII. Te Brugge	59
IX. De volkswil	64
X. De terugkeer	69
XI. Beroering en schijnbare rust	78
XII. Voor het slot van Lampernisse	81
XIII. De list	87
XIV. De opstand breidt zich uit	100
XV. De brand van Kortrijk	104
XVI. Aan 't Fransche hof	109
XVII. Naar Cassel	111
XVIII. Te Cassel	114
XIX. De slag bij Cassel	116
XX. Te Lampernisse	123
XXI. Na den slag	126

A. HANS
CASSEL

(NIKOLAAS ZANNEKIN)

Zet dat witte paard afzonderlijk, (bladz. 103).

in. Een half uur later bevond hij zich met Willems moeder in den stal.

ge dat wij roovers zijn, die om schatten vechten? Ik eisch rekenschap van uw daden, moordenaar!"

„Spaar hem!" jammerde de edelvrouwe. „Spaar mijn gemaal!"

„Hebt ge ook om 't leven van mijn bruid gesmeekt, toen die beul zijn zwaard in haar harte plantte?" vroeg Peyt wild.

De krijgsknechten hadden de wijk genomen. (bladz. 109.)

„Ik spaar geen enkelen ridder, ik heb een vreeslijken eed gezworen, alles wat adellijk en tegen Vlaanderen is, om te brengen. Heer van Lampernisse, 't is niet noodig dat gij uw zwarte ziele aan de heiligen toebeveelt, sterf dus onmiddellijk!"

trouw aan zijn vreeselijken eed. „Als een vervloeking ligt het adeldom op Vlaanderen,” verkondigde hij overal. „Dood aan de heeren, weg met hun kasteelen!” Hij vroeg niet meer naar rust, dacht nimmer nog aan levensgeluk. Eén gevoel slechts beheerschte hem: wraak jegens de ridders. Maar 't was de adel, die dezen man tot zulke razernij gebracht had. Ook Peyt had zich een blijde toekomst gedroomd met zijn geliefde Clara aan zijn zijde; als vrij landbouwer had hij gehoopt zijn hoeve te besturen, rustig en tevreden te leven. Maar een kerel als hij kon geen ketenen dragen. En boven de slavernij verkoos hij den dood.

